

I. Binnings levensloop

Afkomst

Hugo Binning werd in 1627 in Schotland geboren. In zijn korte leven zou hij een gezegend instrument worden, niet alleen voor de Schotse kerk, maar ook voor Gods kerk in de hele wereld, tot in het heden toe. Zijn vader, John Binning, bezat in Dalvennan, in het dorp Straiton, in het graafschap Ayr, uitgestrekte landgoederen. Zijn moeder, Margaret M'Kell, was een dochter van Mattheus M'Kell, predikant te Bothwell. Ze was een zus van Hugo M'Kell, predikant in Edinburgh, die bekend is geworden door de wijze waarop hij zich verzette tegen de manier waarop de overheid de kerk knechtte en in het bijzonder ook door zijn ondergaan van het martelaarschap.

De omgeving van Dalvennan

Hugo M’Kell

Hugo M’Kell was een oom van Hugo Binning, die heel bekend geworden is. Hij werd gearresteerd, gevangengezet en gemarteld vanwege opstand tegen de overheid en zijn onwil om de anglicaanse liturgie te volgen. Op 22 december 1666 werd hij geëxecuteerd. Indrukwekkend waren zijn laatste woorden op het schavot: ‘Vaarwel, vader en moeder, vrienden en relaties. Vaarwel, wereld met al je geneugten. Vaarwel, vlees en drank. Vaarwel, zon, maan en sterren. Welkom, God en Vader! Welkom, lieve Heere Jezus, Middelaar van het nieuwe verbond! Welkom, gezegende Geest van genade, en God van alle troost! Welkom, glorie! Welkom, eeuwig leven! Welkom, dood!’ Men verhaalt dat er na zijn dood een grote klaagzang gehoord werd en geen droge wang gezien werd in de straten van Edinburgh. Achteraf werd bekend dat Alexander Burnet, aartsbisschop van Glasgow, bij de uitvoering van het vonnis al een brief van de koning in zijn bezit had waarin stond dat er geen bloed meer mocht worden vergoten om de kerkelijke onenigheid, maar dat hij die brief met opzet achtergehouden had.

Het echtpaar Binning-M’Kell kreeg twee zonen, Hugo en Alexander. Een wetenschappelijke opleiding voor Hugo lag ruimschoots binnen het financieel bereik van de ouders. Niet alleen de financiën maakten dit mogelijk maar Hugo bleek ook algauw vroegrijp en hoogbegaafd te zijn.

Koelman noemt hem een *primula vera*, een echte vroege (sleutel)bloem. Hij hield van studeren en vorderde daarom snel op het gymnasium in de kennis van de Latijnse taal en de Romeinse schrijvers. Zijn ouders konden verwachting hebben van een goede toekomst voor deze ijverige zoon, zo hij onder Gods zorg en zegen gespaard bleef. Want zijn gezondheid was zwak.

Wie nu een bezoek wil brengen aan Dalvennan, Hugo's geboorteplaats in Schotland, zal het plaatsje vergeefs zoeken. Het bestaat niet meer. Vroeger was het een gehucht met een paar boerderijen, waarvan er nog maar één overgebleven is: Dalvennan Farm, zijn geboortehuis, gelegen op een heuvel. Het heeft een hele geschiedenis meegemaakt, waarover aan het slot van dit levensverhaal nog iets meer. Van veel meer belang is echter de weg die Hugo mocht gaan in zijn korte leven om voor vele duizenden gelovigen overal in de wereld tot een zegen gesteld te worden.

Dalvennan Farm, het huis waar Binning geboren is, nu

Godsvrucht

Hugo werd op dertienjarige leeftijd toegelaten tot de studie filosofie aan de Universiteit van Glasgow. Hij bleek buitengewoon begaafd te zijn en overtrof al gauw zijn medestudenten. Maar wat belangrijker was: hij leerde Gods nabijheid al vroeg kennen en stelde de waarde daarvan ver boven sport of spel. Zijn afkeer van lichamelijk vermaak kwam niet op uit somberheid of melancholie, want hij had een opgewekte natuur. Daarbij was hij nederig, maar hij miste bij leeftijdsgenoten wel de levensernst. Zij hadden geen indrukken van de verloren toestand van hun ziel. En omdat hij er met hen niet over praten kon en zij zich overgaven aan allerlei zonden, meed hij hun gezelschap. Als zij hun oppervlakkige genoegens zochten, zocht Hugo zijn vermaak in het onderzoek van het Woord van God en in het bezoeken van godsdienstige gezelschappen. Jacobus Koelman, die Binnings leven beschreven heeft met behulp van een uitvoerig schrijven erover van de hand van Binnings vriend Robert McWard, zegt: 'Het was zijn vermaak en paradijs geworden in dat gezelschap te zijn waarmee hij zijn hart voor God mocht uitstorten.'

Toen Hugo nog maar veertien jaar oud was, had hij al veel ervaring in Gods leidingen met Zijn kinderen. Oude en geoefende christenen waren verwonderd en blij over wat ze van hem hoorden; ze waren blij als hij in hun midden was en werden door zijn gesprekken bemoedigd en versterkt. Als ze merkten dat hij hen in godsvrucht te boven ging, spoorde dit hen aan om nog trouwer in hun godsdienstplichten te zijn. Ook zij verlangden ernaar, net als Hugo, een heerlijke reuk van Christus te verspreiden.

Toch was Hugo geen levensvreemde boekenwurm en ook kon men niet van hem zeggen dat hij zwaarmoedig of somber was. Hij had een zachtaardig en blijmoedig karakter. Zijn aangename eigenschappen en beleefdheid wonnen de mensen die zijn leefwijze niet waardeerden, toch voor hem in. Als zijn medestudenten hun vermaak met elkaar zochten, zocht hij dat door in het verborgene God te zoeken, en zo mogelijk ook door gesprekken met Gods kinderen over de zaken die hem bezighielden. Hij vond zijn tijd te kostbaar om die te verspillen met onnutte dingen en de godsdienstige onderwerpen hadden niet alleen zijn belangstelling, maar hij zocht ook persoonlijk een nabij leven bij God en iets van de vreugde te ervaren die er is in een leven in de gemeenschap met God. Koelman noemt hem 'een student boven de wolken' en het was zijn vermaak en 'paradijs' om in een gezelschap te zijn van mensen met wie hij zijn hart voor God mocht uitstorten.

Studie filosofie

Op de Universiteit van Glasgow maakte hij zulke snelle vorderingen dat de hoogleraren op de universiteit het niet kon ontgaan. Moeilijkheden waar andere studenten bij deze studie in vastliepen, gaven hem geen enkele moeite en ook daar verraste hij anderen door zijn helderheid en scherpzinnigheid. De diepzinnigste vraagstukken van de filosofie kon hij door zijn bijzondere gaven zonder moeite oplossen. Hij kon meer in zich opnemen in een uur dan medestudenten in vele uren. Toch werd hij niet verwaand maar bleef nederig en streed tegen trots en hoogmoed. Zijn ijver in de studie was geen aanslag op zijn oefeningen in

de godzaligheid. Hij vond dat ijver hoorde bij een zuivere godsdienst en dat iemand die niet nauwgezet was in zijn beroep, God niet eerde en zijn medemens niet stichtte. Hugo had een zwak lichaam en was niet in staat lang achter elkaar te lezen of onafgebroken te studeren. Het leek wel of hij met de kennis geboren was in plaats van ze door hard en vlijtig studeren verkregen te hebben. En wat hij leerde, kon hij ook goed toepassen voor het doel waarvoor het diende, zowel in de wetenschap als in de praktijk van zijn leven. Zo hadden de mensen overal veel met hem op, niet alleen geofende christenen, maar ook de geleerdste en vroomste predikanten en de hoogleraren aan de universiteit. Zij rekenden hem als hun gelijke. Opvallend was daarbij zijn ootmoed. Die kreeg hij door een toenemende zelfkennis. Hij zag de ellenden en goddeloosheden van zijn eigen hart en dat bewaarde hem ervoor zich boven anderen te stellen. Hugo voltooide zijn filosofische studie op 27 juli 1646 en kreeg de titel ‘master of arts’. Daarnaast zocht hij verder te studeren en begon hij met de studie in de godgeleerdheid en in de rechten, gedreven door een door God gewerkte begeerte om in Gods kerk op Zijn tijd dienstbaar te mogen zijn. Jacobus Koelman schrijft dat Hugo bij dit alles bleef wat hij al was: ‘Een student boven de wolken’. En zijn toenemen in de wijsheid van de mensen ging gepaard met een toenemend vermaak in de kennis van de wijsheid en wegen Gods. Ook nu bleef hij – en ik citeer Koelman weer – ‘meer vervoerd met de zoete diepten van de godsdienst dan opgezwollen door de wind van dorre en droge begrippen’.

Zielenstrijd

Hugo maakte in deze tijd, ja, zelfs tot korte tijd voordat hij predikant werd, een hevige zielenstrijd door. Hij vroeg zich af: Wat is Gods doel met mijn leven? ‘Dit was voor hem een grote weldaad’, schrijft Koelman,

want niet alleen werd daardoor zijn hoogmoed en opgeblazenheid wegens de grootheid van zijn gaven en bekwaamheden voorkomen, maar zijn zielsgezondheid werd daardoor verkregen, daar zijn dagelijks ziektzijn vanwege de reuk van zijn eigen hart bewijs gaf dat hij onder de hand van de Medicijnmeester der zielen gevallen was (...) daar er geen uitnemender en krachtiger geneesmiddel is om eens zondaars trotse verheffing te voorkomen, dan steeds gedenken wie en wat hij is en zijn hoofd alle morgen zo lang over zijn hart te laten hangen totdat zijn ziel krank is van de stank der vuiligheid die daarin is.

Hij leefde als iemand die een ernstige zweer heeft en daar voortdurend zijn vinger op houdt en zijn ogen houdt op het gezegende geneesmiddel. Hij was bevreesd te pleisteren met loze kalk, maar had persoonlijk de genadebeleving nodig van Christus' komst tot zijn ziel.

Voordat hij predikant was, gaf God hem rust in zijn ziel. De vertwijfelingen die hij had gehad door de vermenging van Wet en Evangelie werden weggenomen. Hij leerde hoe de boetvaardigheid jegens God en het geloof in de Heere Jezus Christus elk hun eigen plaats hebben. De droefheid naar God werd het vermaak van zijn ziel en ‘zijn tranen wist hij te halen van het bloed van een omhelsde Christus’.

Ja, hij leerde de noodzaak om je tranen te wassen in dezelfde Fontein als waardoor ze gewekt worden.

De strijd en bestrijdingen in zijn jeugd zijn ongetwijfeld heel nuttig geweest, om hem door veel geestelijke oefeningen lessen te leren die hij later aan anderen mocht doorgeven. Zo handelt God gewoonlijk met degenen die Hij bijzonder in Zijn wijngaard wil gebruiken. Hugo kreeg in die weg meer geestelijke kennis, maar ook meer geestelijke rust en werd verlost van allerlei twijfelingen, om daarna in alle kalmte en stilheid leiding te geven aan het geestelijk leven in zijn pastoraat.

Hoogleraar in de filosofie

Maar eerst wachtte Binning nog een bijzondere roeping. Was hij tussen zijn 18e en 19e levensjaar al ‘magister artium’ (meester in de kunsten) en begon hij meteen daarna met zijn studie in de godgeleerdheid met het doel God te mogen dienen in het prediken van het Evangelie, voorafgaand aan zijn predikantschap werd Binning geroepen tot een andere werkzaamheid.

In die tijd, in 1645, werd de leerstoel voor filosofie in Glasgow vacant. Mr. James Dalrymple, die enige tijd zijn leermeester in de filosofie was geweest, had ontslag genomen en Binning stelde zich, op aandrang van anderen, beschikbaar voor deze post. Zijn vrienden moesten weliswaar moeite doen om zijn bescheidenheid te overwinnen, maar uiteindelijk bezweek hij voor de sterke aandrang. Hij schrijft er later van dat hij grote moeite had om ergens ‘nee’ tegen te zeggen als het als een roeping op hem afkwam.

De predikanten van Glasgow zagen graag dat hij deze

James Dalrymple (1619-1695)

plaats zou innemen, niet alleen om zijn grote geleerdheid, maar ook om zijn godsvrucht. Ze waren overtuigd van het grote belang dat een godvrezend persoon deze belangrijke positie zou innemen. Maar ook sommige hoogleraren van de universiteit drongen aan op zijn kandidatuur, ook vanwege zijn heldere geest en scherpzinnige oordeel. Naar gewoonte werden eerst alle universiteiten aangeschreven. Iedereen die voor dit ambt de capaciteiten had, kon zich melden en het zou zijn voor de geleerdste kandidaat. Die werd vastgesteld aan de hand van een te houden openbaar dispuut. Na een landelijke zoektocht naar een vervanger op de faculteit werden drie mannen geselecteerd om mee te dingen naar de functie. Een van de kandida-

ten was de gunsteling van dr. Strang, die het hoofd was van de universiteit. Binning kwam evenwel als eerste uit de selectie.

In het dispuut dat uitsluitsel moest geven over de benoeming, leidde Binning de discussie op zo'n wijze en kwam hij zo voordelig uit dit onderzoek, dat hij naar oordeel van alle examinatoren alle andere mededingers ver achter zich liet. Mr. Strang kwam daarop met oneigenlijke argumenten: zijn gunsteling was zoon van een inwoner van Glasgow, was geleerd, was ouder en had meer ervaring. Deze moest naar zijn mening het professoraat toegewezen krijgen. In Binnings nadeel was zijn jonge leeftijd; daarbij was hij ook niet van adellijke afkomst. Binning was echter scherpzinniger en wat hij in jaren tekortschoot, werd ruimschoots vergoed door zijn buitengewone gaven. Hij kreeg de steun van de faculteit. Deze deed het voorstel dat de twee overgebleven kandidaten *ex tempore*, dat wil zeggen: onvoorbereid, een dispuut zouden houden over een onderwerp naar keuze van de kandidaat, om zodoende uit de impasse te komen. Degenen die Binning niet wilden, trokken daarop hun man terug, omdat ze hem niet voor een tweede keer wilden zien verliezen. Ze zagen af van een verdere oppositie tegen Binnings verkiezing. Hierdoor werd hij benoemd tot regent en hoogleraar in de filosofie, terwijl hij toen nog maar 18 jaar oud was. Daarnaast werd hij op 7 februari 1648 op 21-jarige leeftijd benoemd tot advocaat voor het koninklijke hof in Schotland.

Als jong hoogleraar kreeg Binning veel achting, maar hij wist hier zo mee te handelen dat zijn collega's hem niet benijdden, omdat hij hen altijd behandelde als boven hem

staande en dat terwijl zij goed gevoelden dat ze in allerlei zaken minder waren dan hij.

Hoewel Binning geen tijd had om een goed leerprogramma voor welk onderdeel ook van zijn nieuwe vakgebied op te stellen, wist hij door zijn diepe inzicht, originaliteit en sterke geheugen toch direct voordrachten voor zijn leerlingen te houden, die uitblonken door helderheid. Hij zuiverde de filosofie van vreemde uitdrukkingen en van het onbegrijpelijk geredeneer van de op de middeleeuwse filosofie geënte wijsbegeerte van zijn tijd. Binning was van oordeel dat filosofie de dienstmaagd van de theologie moest zijn. Filosofie werd onderwezen als voorbereiding voor iedere wetenschappelijke studie, omdat men daarbij het begrip-penapparaat ervan niet kon missen. Van wezenlijk belang was dat de filosofie niet ging heersen in de theologie, maar bleef dienen.

Drie jaar bekleedde Binning dit hoogleraarschap. Ondertussen ging hij verder met zijn theologische studie en bleef hij verlangen naar het predikantschap. Zijn sterke geheugen was hem tot grote steun. Hij vergat bijna niets van wat hij gehoord of gelezen had. Ook de preken die hijzelf gehouden had, kon hij in zijn studeerkamer alsnog uitschrijven en wel zo secuur, dat iemand die eronder gezeten had, er geen zin in miste.

Predikant in Govan

Toen hij zijn theologische studie afgerond had, werd de gemeente van Govan vacant. Binning kreeg eind 1649 een beroep naar dit stadje, gelegen ten zuiden van Glasgow. In die tijd was Govan een apart stadje. Hier kwamen de rivie-

Het kerkgebouw van Govan

ren de Clyde en de Kelvin samen. De bevolking leefde er van de visserij en de landbouw. Op 8 januari 1650 werd hij daar op 22-jarige leeftijd bevestigd tot predikant.

Voorafgaand hieraan had Binning voor een kennis een verhandeling geschreven over 2 Korinthe 5:14: 'Want de liefde van Christus dringt ons.' Via een edelvrouw die voor enige tijd naar Edinburgh was vertrokken en die deze verhandeling gelezen had, kwam dit geschrift in handen van de burgemeester van Edinburgh. Die oordeelde dat het van een bijzonder begaafd en geleerd predikant uit Glasgow was en dat Binning hem wellicht uitgeschreven had nadat hij die predikant gehoord had, omdat hij de kunst verstond om een preek, nadat hij deze gehoord had, nagenoeg letterlijk weer te geven. De burgemeester wilde daarop de betreffen-

de predikant beroepen, maar toen Binning de verhandeling terugvroeg, kwam openbaar dat deze van zijn hand was. Zo kwamen zijn predikgaven voor het ambt al openbaar voordat hij erin diende.

De kerkelijke gemeente van Govan was verbonden met die van Glasgow en de eerste hoogleraar van de Universiteit van Glasgow werd hier gewoonlijk als predikant aangesteld. Maar nu was het oog van de ouderlingen op Binning gevallen. Hij werd geëxamineerd en kreeg toestemming om voor te gaan en werd met algemene stemmen verkozen. Wel moest hij eerst zijn examen om predikant te worden afleggen. Voor zijn examen gaf de classis hem de opdracht een verhandeling te schrijven over de 'medewerking', omdat professor Strang hierover had gepubliceerd. Hij had de opvattingen hierover meer verduisterd en verward dan toegelicht. Binning gaf mondeling een heldere uiteenzetting tot grote verwondering van de luisteraars, maar Strang begon daarna een dispuut, waarin hij krampachtig zijn uitgeschreven stellingen probeerde te verdedigen. Van Binning wordt gezegd dat hij 'de medewerking Gods' niet alleen helder uiteenzette, maar dat hij die ter vergadering ook kennelijk mocht ervaren. Professor Strang was opponent en Binning respondent, maar gaande het dispuut kreeg de laatste zozeer de leiding dat de rollen omgedraaid leken. Strang durfde, zolang Binning leefde, zijn uitgewerkte *Dic-tata de voluntate Dei*, zijn verhandeling over Gods wil, niet te publiceren, bevreesd voor Binnings repliek, die al gereedlag maar helaas verloren is gegaan.

Zo werd Binning op 22-jarige leeftijd bevestigd in het ambt van predikant.

Wel zag men hem graag terugkomen op de universiteit als er een leerstoel in de theologie vacant zou zijn, want hij was niet alleen een uitmuntend filoloog (taalgeleerde) en filosoof, maar ook een zeer bekwaam theoloog. Als er een vacature kwam, wilde men hem daarin beroepen en hem ook beroepen als predikant in Glasgow.

De Govan Old Parish Church, de kerk waar Binning bevestigd werd, is vandaag de dag nog een prachtig oud kerkgebouw. Wel is het na Binnings dagen een aantal malen verbouwd. De kerk staat nu in een van de mindere buurten van de oude en vieze industriestad Glasgow, ingeklemd tussen grote scheepswerven en een rommelig woonwagenveld. Maar hier bediende Binning het Woord aan eenvoudige boeren en vissers. Daar werd genade verkondigd aan doodschuldige zondaren. Ook de namen van Andrew Gray (1653-1656), David Dickson (1640-1650) en James Durham (1651-1658) zijn aan de stad Glasgow verbonden. Ralph Erskine noemde de stad eens 'het Gosen van de godsdienst'.

Andrew Gray (1633-1656)

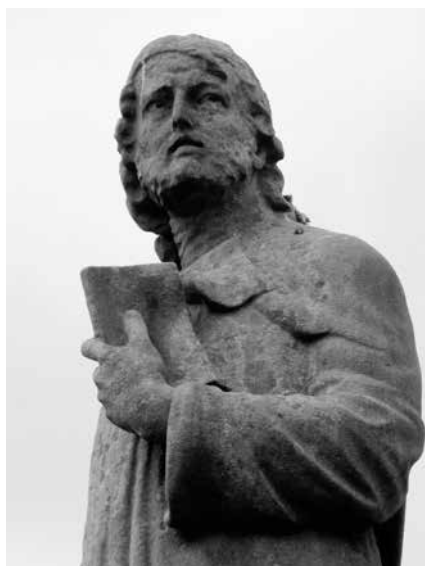
Andrew Gray stond in de tijd dat Binning in Govan diende in Glasgow. Ze werden wel een 'twin star' (tweelingster) genoemd, omdat beiden bijzonder begaafd en begenadigd waren en beiden jong gestorven zijn. Ook behoorden beiden tot de Protesters en preekten beiden op de directe, bevindelijke Engelse wijze die voor die tijd nieuw was. Binning stierf toen

hij 25 was en Gray is slechts 22 jaar oud geworden. Gray werd in 1653 op twintigjarige leeftijd in Glasgow bevestigd. Hij was bijzonder geleerd, maar ook bijzonder hemelsgezind en de gemeente ervoer hoe hij door de Heilige Geest werd gedreven.

In dezelfde tijd dat Gray in de Glasgow Cathedral preekt, preekte daar ook James Durham. Durham dus in de 'Inner Kirk', Gray in de 'Outer Kirk'. Ze hadden een verschillende gemeente en in de kerk was er een scheidingsmuur. Op een keer liepen de jonge Gray en de oudere Durham samen naar hun dienst, waarbij Durham sprak: 'Broeder, ik bemerk dat u vandaag een volle kerk zult hebben.' Hij antwoordde: 'Waarlijk, broeder, zij zijn dwaas dat ze u verlaten om naar mij te komen.' Waarop Durham zei: 'Dat is niet zo, waarde broeder, want niemand zou zo veel achting en voorspoed in de bediening kunnen hebben, tenzij die hem van boven gegeven waren. Het verheugt me dat Christus gepredikt wordt en dat Zijn Koninkrijk en Zijn zaak grond winnen, want ik ben tevreden iets of niets te zijn, opdat Christus zij alles in allen.' Zo mochten beiden toonbeelden zijn van ware ootmoed.

Hugo Binning stond hier op de kansel waar ook Andrew Melville, weleer hoogleraar in Genève en rector van de Universiteit van Glasgow, had gestaan. Binning had hier vaak meerdere predikanten en ook hoogleraren van de Universiteit van Glasgow onder zijn gehoor. Het heeft hem

niet gedeerd. 'Als de Heere me roept Zijn Naam te verkondigen, heb ik alleen maar te zeggen: Heere, hier ben ik. En als Hij dan aanwezig is, vergeet ik wie er wel is en wie er niet is', zo kon hij zeggen.

Andrew Melville (1545-1622)

Huwelijk

Binning was niet – wat sommigen weleens van hem denken – levensvreemd, iemand die alleen maar leefde voor de studie en de wetenschap. Nee, hij is in het jaar van zijn bevestiging, in 1650, in het huwelijk getreden met Barbara (ze werd ook Mary genoemd) Simpson, dochter van James Simpson, predikant in Sprouston, Ierland. Op zijn trouwdag ging hij met enkele bevriende predikanten naar de kerk,

om in een weekdienst de bevestiging van zijn huwelijk te krijgen, maar de predikant van de nabijgelegen gemeente die de huwelijksdienst moest leiden, was van plan een van de predikanten die Binning vergezelden te vragen om de preek te houden en het huwelijk te bevestigen. Niemand van de metgezellen durfde het aan. Ze weigerden allemaal, maar besloten met elkaar de bruidegom, die daar vanzelf helemaal niet op gerekend had, te vragen in deze dienst voor te gaan. Binning kon altijd moeilijk ‘nee’ zeggen als hem gevraagd werd om het Woord te bedienen en hij kon ook nu niet weigeren dit te doen, al was het onvoorbereid. Wel wilde hij zich korte tijd in de eenzaamheid terugtrekken voor meditatie en gebed, om de Heere te smeken om Zijn onmisbare hulp. Hij preekte vervolgens over 1 Petrus 1:15: ‘Maar gelijk Hij Die u geroepen heeft, heilig is, zo wordt ook gij zelf heilig in al uw wandel.’ Ook hierbij was de Heere kennelijk met hem. Het is in ditzelfde jaar 1650 dat hun zoon John geboren werd, die vernoemd werd naar zijn grootvader.

Praktikale godgeleerdheid

Niet alleen als hoogleraar, maar ook als predikant toonde Binning zich wars van de gewoonten van die tijd om alles onder te verdelen en uit te splitsen, om al redenerend en concluderend nog meer moeilijkheden te scheppen dan er al waren.

Veel predikanten in die dagen wisten uit een tekst – en ik citeer Koelman weer – ‘ijdele twistvragen te trekken en te wringen, weinig ernaar vragende of zij wel de Heilige Schrift mochten verdraaien en uit het lid trekken, zijnde

vragen die nergens nuttig toe zijn, dan om de zwakken te verbijsteren en om het vleselijk verstand van anderen op te blazen, en alzo jagende naar de schaduwen, de mens geheel uit het gezicht van Jezus Christus te voeren'. Hij verlangde ernaar de stellige en praktikale godgeleerdheid te ontdoen van 'ijdele, doornige en verbijsterende vragen, waarmee velen die verdorven hebben'. Hij was direct in zijn aanspraak en predikte allen die het horen wilden Jezus Christus en Die gekruist. Hieronder zal daarvan nog een voorbeeld gegeven worden.

Hoewel hij zo probeerde te spreken dat de eenvoudigste mensen het volgen konden, stichtte hij ook de geleerdste onder hen. Hij sprak voor de vuist weg en had een boeiende spreekwijze. Hij was dus zeker welsprekend, maar zijn doel lag niet in de schoonheid van zijn voordracht. Hij wilde die gave dienstbaar maken aan het doel dat hij beoogde: zondaren de weg naar Christus wijzen. Hij gebruikte daarom geen hoogdravende taal, maar sprak ongedwongen, op ongekunstelde wijze, boeiend voor ieder die hem hoorde. Velen zijn onder zijn bediening tot bekering gekomen en ook was hij een instrument in Gods hand tot opbouw van Gods volk in geloof.

In zijn ambtelijke dienst werd het zichtbaar wat hij eens geschreven had over de liefde van Christus die dringt en die stuwkracht dreef hem op een wijze dat de gemeente in hem zag wat de liefde tot Christus inhoudt. Hij preekte de verborgenheden der godzaligheid zowel diepzinnig als duidelijk, zowel met een tong der geleerden als toebeleid tot brood voor kinderen. Koelman schrijft dat hij zo drong en overreedde om Christus te omhelzen en Hem

met een voornemen van het hart aan te kleven, als iemand die voor zijn preken Christus in zich geopenbaard had gekregen. Koelman geeft vervolgens weer wat McWard van hem geschreven heeft over zijn geestelijke manier van preken, waarbij hij een helder zicht had op een veroordeelde zondaar, maar ook op een geslacht Lam. Zijn persoonlijke voorbereiding voor de prediking bestond ook in het kussen, in het verborgene, van de bloedende wonden van de gekruisigde Christus. En in zijn prediking was hij doordrongen van de wonderlijke liefde van God tot arme verloren zondaren dat Hij Zijn Zoon in de wereld wilde zenden om te lijden en te sterven, opdat zij mochten leven door Hem. Hij sprak uit de volheid van zijn gemoed. *Pectus fecit oratorem* (het hart maakt de redenaar), zo schreef McWard van Binning. Hij zag niets liever dan dat de hoorders tot Christus vluchtten opdat ze met al de volheid Gods vervuld zouden worden en dat zichtbaar zou worden hoe Christus, in Wie de volheid Gods lichamenlijk woont, in hen wilde wonen. Binning liet onder zijn prediking geen twijfel bestaan over wat de hoorders te doen stond om behouden te worden. Van Godswege werd Christus hun aangeboden. Koelman schrijft:

Hij drong het aannemen van de Zaligmaker dermate aan en bracht de evangelische roeping zó nabij aan het geweten en aan ieders deur, dat men óf de aanbieding moest omhelzen óf de raad Gods tegen zichzelf verwerpen.

Naast de nodiging gaf hij ook veel aandacht aan een leven uit Christus om de vrede niet kwijt te raken door afwij-

kend gedrag, maar door bij Hem te blijven zonder Wie er geen vrucht kan zijn.

Binning was, naar menselijke maatstaven, vanwege zijn bijzondere begaafdheid meer geschikt voor een stads-gemeente dan voor een eenvoudige plattelandsgemeente. Het meest werden begenadigde, verstandige, volwassen christenen door hem gesticht; die werden bijzonder opgebouwd door zijn preken. Dit werd met name ervaren als hij in het naburige Glasgow een beurt vervulde. Dan kwamen andere leraars, maar ook hoogleraren van de universiteit onder zijn gehoor. Iemand vertelde eens aan McWard dat hij Binning ging beluisteren met een hevig ontstelde geest, meer ontgaan dan hij ooit geweest was, maar dat de preek van Binning met zo'n kracht vergezelschap was, dat hij nooit eerder gevoeld had hoe zo'n ontsteltenis tot zo'n grote verandering kon komen, en dat met een bijzondere zoete en vaste vrede in zijn ziel.

De Koning der Kerk had echter anders beschikt en hem een plaats in Govan gegeven. Hij bereidde hem, die als een Henoeh met God wandelde, erop voor om van hier weg te gaan en altijd met de Heere te zijn. Maar ondertussen hadden bij zijn leven geleerde en begenadigde mannen al opgemerkt dat preken van Binning die in druk vermenigvuldigd werden, wel konden dienen op iedere plaats waar ze gelezen zouden worden. Koelman merkt daarbij op dat het jammer is dat hij 'niet al de talen van de wereld spreekt', zoals hij hem in het Nederlands liet spreken door zijn vertaalde werken. Maar inmiddels zijn veel van Binnings werken al, naar Koelmans begeren, in allerlei talen over de wereld verbreid en daar zal ongetwijfeld Gods zegen op rusten.

Onderscheid in prediking

Opmerkelijk is het dat de tegenstelling tussen een beschouwelijke en methodische manier van preken en de vrije en boeiende spreekwijze van Binning en anderen samenviel met de tegenstelling tussen Resolutioners en Protesters. Resolutioners waren degenen die de besluiten van de Schotse overheid om in het leger zelfs Anti-Covenanters op te nemen, hadden geaccepteerd. Daartegenover stonden veel voorgangers die zich daartegen verzetten en daarom Protesters werden genoemd. Het verschil tussen beide partijen was niet alleen van politieke aard – waarover hieronder meer – maar het strekte zich zelfs uit tot de prediking van Gods Woord. Resolutioners waren methodischer en systematischer in hun prediking; sommigen vonden ook: kouder en deftiger dan de evangelische en geestdriftige Protesters. In het midden van de zeventiende eeuw zijn Robert Leighton en Hugo Binning begonnen in deze nieuwe stijl te preken. De oude Schotse stijl gebruikte de analytische methode om een tekst te verklaren, maar in de nieuwe stijl preekte men meer vanuit een thema. Men kwam direct met de boodschap die men in de tekst las tot de mensen, met bijzondere aandacht voor de toepassing op het persoonlijk geestelijk leven. Men publiceerde de preken in het Engels, hoewel ze meestal wel in het oude Schots werden uitgesproken. Binning had daarbij een bijzonder fijnzinnige spreekwijze en een rijpheid van gedachten die respect afdwong. Hij besteedde grote aandacht en zorg aan de wijze waarop hij zijn gedachten formuleerde.

Tegen die nieuwe preekwijze was echter verzet, onder meer van Robert Baillie (1602-1662), een beroemd verdediger

van de Covenanters, na Patrick Gillespie (1617-1675) rector van de Universiteit van Glasgow. Hij was onderwezen in de Hollandse orthodoxe school en geoefend in de strijd tegen arminianen en antinomianen. Hij was nadrukkelijk een tegenstander van de nieuwe preekwijze van onder anderen Binning en bekritiseerde deze. Hij schrijft bijvoorbeeld van Andrew Gray, die deze preekstijl van Binning had overgenomen, dat hij

een nieuwe preekwijze heeft, die Hugo Binning en Robert Leighton hebben ingevoerd. Met minachting voor de gebruikelijke wijze van een tekst te verklaren en onderverdelingen te maken en leerstellingen en toepassingen eruit te trekken, komen zij met een verhandeling van een of andere algemene leer, in een hoge, fantasierijke en onschriftuurlijke stijl, die het oor voor het heden streelt, en de gevoelens in enigen in beweging brengt, maar die weinig of niets achterlaat voor het geheugen of het begrip.

Zelfs in de toon van de stem, zo scheen het hem, legde de Protester een uitdrukking van zijn vroomheid. 'De onstuimigheid van de man in zijn gebed, een vreemde wijze van zuchten, op een wijze die ik nooit gehoord had, als een gerommel van een buikspreker, verbaasde me.'

Een Resolutioner preekte als volgt (genomen uit *The Sun of Saving Knowledge* van Dickson en Durham en geciteerd door Smellie):

Laat de boetvaardige zondaar die wil geloven, aldus redeneren:
Wat al de uitverkorenen voldoet om hen te overtuigen, mag

ook mij voldoen om me te overtuigen; maar wat de Geest heeft gezegd, voldoet de uitverkorenen om hen te overtuigen; daarom: Wat de Geest heeft gezegd, dient ook om mij te overtuigen. Laat daarop de boeteling die wenst te geloven, woorden tot zich nemen en hartelijk tot de Heere zeggen: Zie, U zegt: Zoek Mijn aangezicht. Mijn ziel antwoordt U: Ik zoek Uw aangezicht. Ik heb geluisterd naar het offer van een eeuwig verbond van alle reddende barmhartigheden die in Christus verkregen moeten worden en ik omhels Uw offer hartelijk. Heere, laat het een overeenkomst zijn. Zo kan een mens een ongeveer ind gelovige in Christus gemaakt worden.

We zien hoe in deze preekwijze gebruik wordt gemaakt van het syllogisme (twee premissen, of vooronderstellingen, de major-term en de minor-term, waaruit een conclusie of besluit wordt getrokken). Smellie geeft hiernaast een citaat van Binning, die als Protester over een zaak als deze als volgt preekte:

Hij die ernstig aangedaan is over de vraag 'Hoe word ik gered?' moet, zo denk ik, de tijd niet doorbrengen in beschouwing en onderzoek van zichzelf, totdat hij iets veelbelovends in zichzelf vindt, maar moet vanuit de ontdekte zonde en ellende rechtstreeks gaan naar de genade en verdienste van Christus, zonder enig tussenkomend zoeken van iets in zichzelf, wat hem volmacht zou moeten geven om te mogen komen. Er moet voor het zielsoog niets zijn dan zonde en ellende en absolute noodzakelijkheid, tegenover de overvloeiende genade en rechtvaardigheid van Christus; en zo gaat de ziel eenvoudigweg over in Christus en ontvangt Hem in Zijn vrije aanbod. Ik weet dat

het niet mogelijk is dat een ziel Christus kan ontvangen, tenzij er enig voorbereidend overtuigend werk van de wet is; maar ik stel dat te zien op enige voorbereiding van deze aard en daaruit een bemoediging te halen of beweegreden om te geloven in Christus, in werkelijkheid een geven van een prijs voor Zijn om niet aangeboden water en wijn is. Het is een vermenging van Christus en de wet in het punt van onze aanneming.

Hoe Binning preekte

Binning nam aanstoot aan een prediking die de eenvoud van het Evangelie kwijt was en die zich in allerlei samenstellingen van ijdele verbeeldingen verloor, terwijl men niet zocht om de hoge verborgenheden van de godsvreze tot het begrip van de eenvoudigsten te brengen, opdat zij tot Christus zouden worden gedreven en zielen opgebouwd zouden worden in het heilig geloof. Hij kon niet verdragen dat men met ijdele twistvragen het Evangelie verdraaide zodat men de zwakken van de wijs bracht, terwijl het vleselijk vernuft van anderen werd opgeblazen door beweeglijke woorden van menselijke wijsheid. Men dreigde de zielen zo alleen maar van Christus weg te trekken. Hij vond dit een plaag omdat het de bedoeling van het Evangelie en de stichting van de zielen van de mensen in de weg stond, ja, hij beschouwde het als een 'invretende kanker'. McWard was van oordeel dat hij, als hij langer had mogen leven, een praktikale godgeleerdheid zou hebben gepubliceerd die gezuiverd was van die 'doornige en verbijsterende vragen'. Hij zocht de Heere Jezus aan te prijzen als beminnewaardig en begeerde dat men Hem zou omhelzen en de gemeenschap zou zoeken met de Vader en de Zoon. Hij

vond dat men aan deze wezenlijke zaken niet zo achteloos voorbij moest gaan, alsof het kleinigheden waren die men alleen maar even hoefde aan te stippen in een koude en oppervlakkige prediking. Hij wilde de wezenlijke schoonheid van de godgeleerdheid uitstellen en richten op het geloof in Christus, de liefde tot God en de oefening in de godzaligheid.

Hoewel het onderwerp in zijn prediking steeds betrof hoe een verloren zondaar, die dreigt te vergaan, wordt opgezocht door de Zaligmaker, Die hem redt en tot God terugbrengt, in gemeenschap met de Vader en de Zoon, bracht hij dit toch altijd weer op zo'n rijke wijze, als een schriftgeleerde die oude en nieuwe dingen voortbrengt; hij was geen armoedig prediker die het met versleten uitdrukkingen moest stellen, maar had altijd weer een verse beleving. Zijn pen was als die van een vaardige schrijver.

Hij was in zijn preken bijzonder geestelijk en hemelsgezind. De ontdekkingen van Gods hoogheid en majesteit, die hij in zijn voorbereiding kreeg, werden zichtbaar in de glans die op hem lag in zijn spreken en de gemeente kreeg zo nog een indruk van de tegenwoordigheid Gods, die Binning ervan had en waardoor hij soms nog in zijn voorgaan een buitengewone vervoering kreeg in de ervaring dat zijn Meester hem nabij was.

Zijn spreken was vloeiend, welluidend en aangenaam, met een natuurlijke welsprekendheid, die we in zijn geschriften terug kunnen vinden. Een zekere diepzinnigheid en geestelijke stijl gingen gepaard met een ongedwongen spreekwijze. Hij werd in zijn tijd gezien als een van de welsprekendste predikers. Het was voor hem persoonlijk echter

een bijzondere zorg om de gaven en talenten waarvan hij wist dat hij die *gekregen* had, zo te verbergen dat de ootmoed, die het mooiste sieraad is van de bruid van Christus, ook hem zou sieren en alle hoogmoed zou voorkomen of verwijderen, zodat toch alleen de Zaligmaker verheerlijkt zou worden.

Na het preken overdacht hij wat hij gezegd had. Hij kon de boodschap niet achter zich laten als de gemeente huiswaarts ging. Ook al was hij wonderlijk geholpen, dan nog kon hij zich niet beroemen op het werk dat hij gedaan had, maar zijn gedachten lagen in een verzuchting: 'Och Heere, ik ben een kind en kan niet spreken.'

James Durham, die zowel over Openbaring als over Hooglied indrukwekkende werken publiceerde, oordeelde over hem dat er 'geen spreken was na Mr. Binning', om aan te geven dat diens spreken het einde van alle tegenspraak betekende.

Vrijmoedigheid

Het is opgemerkt dat Binning tijdens zijn leven niet afkerig was om een uitnodiging om elders voor te gaan te aanvaarden, al was het ook om het Woord te bedienen voor de geleerdste hoogleraren of de meest geoefende christenen. Dit leek in strijd te zijn met de bescheidenheid die zijn omgang sierde en die iedereen bekend was. Een van zijn intiemste vrienden vroeg hem hier eens naar, hoewel hij zeker ook ingenomen was met het feit dat hij overal wilde voorgaan en wist dat zijn komst overal zeer op prijs werd gesteld. Ook was er bij hem geen vrees dat Binning door eerezucht gedreven werd en de toejuiching van de mensen zocht. Maar de vraag bleef liggen: Waarom die grote vrij-

moedigheid, ja, dat verlangen om op zulke verzoeken graag in te gaan? Van het antwoord dat Binning op die vraag gaf, schrijft McWard:

Wanneer hem een roeping om op een of andere plaats te getuigen van de Naam van zijn gezegende Meester helder toescheen, kon hij niet anders zeggen dan: Hier ben ik, zend mij; wie ben ik dat ik Zijn hemelse roeping zou weerstaan? Als ik in mijn eigen gemeente ben zal iemands afwezigheid de inspanning van mijn geest niet verminderen, daar ik mijzelf daarin niet toegeef wanneer ik van Hem en tot Hem zal spreken, Wiens Naam heilig en vreselijk is. Zo ontzie ik niemands tegenwoordigheid zo ik elders preek. God is tegenwoordig. Over Hem wordt gesproken; in dat opzicht en bij de gedachte daaraan, vergeet ik wie tegenwoordig en wie afwezig is.

Koelman tekent hierbij aan dat Binning nooit zo uitvoerig hierover zou hebben gesproken als hij geweten had dat deze woorden verder dan het hart van zijn vriend zouden komen aan wie hij ze toevertrouwde ...

Onder de preek van een ander

Als hij gelegenheid had, ging Binning ook graag onder het gehoor van iemand anders zitten. Voorwaarde was voor hem slechts de oprechtheid van die prediker, ook al waren zijn gaven gering. Het was opmerkelijk hoe nauwkeurig en aandachtig hij luisterde. Was er niemand bewogen onder de preek, of hadden anderen weinig stichting genoten, Binning was vaak aangedaan. Een vriend vroeg hem eens daarnaar en graag neem ik hier Binnings uitvoerige antwoord over.

Hoe (zo zei hij) zal iemand een gezonden gezant zijn om de arme mens te bidden van Christuswege dat hij zich zal laten verzoenen met God? Hoe zal ik mij niet begeven onder de hoorders om te betuigen welke achting ik koester voor zo'n voorrecht om onder het getal te behoren van hen die onder de beden van Christus zijn om met God verzoend te worden? God, Die – na Zijn genegenheid tot de zaligheid der mensen te hebben betuigd door Zijn eigen Zoon tot zonde voor hen te maken, opdat zij mochten worden rechtvaardigheid Gods in Hem – hen dan nog nagaat met ernstige smekingen om deze genade niet tevergeefs te ontvangen? Zal iemand met des Konings last bekleed zijn om te verkondigen dat Jezus Christus in de wereld kwam om zondaren zalig te maken en zal ik niet betuigen door mijn opwachten en waarnemen van de predikdienst en door mijn gedrag tijdens mijn aanwezigheid dat ik zulks een getrouw woord en aller aanneming waardig acht? Indien ik de voornaamste der zondaren ben, moet dit eerst recht als de melodie van de hemel in mijn oren klinken; het worde dan gesproken door wie het is, die een last van Jezus Christus ontvangen heeft om deze goede tijdingen van grote blijdschap te verkondigen. Ja bovendien, mijn vriend, (zei hij) ik moet u zeggen dat dit mijn doen vergezeld gaat met zo'n zegen voor mijzelf dat de tekst zelfs, als ze gelezen is, zoveel tot mij spreekt, dat ik me er weinig om bekommer wat erover gezegd wordt; als het maar gezond is en ik met Hem ingenomen ben, Die daarin van de hemel spreekt en ik maar weinig ledig ben om te horen wat er gezegd wordt.

Koelman voegt hieraan toe dat predikanten vaak de slechtste hoorders zijn omdat ze zichzelf vaak grotere talenten

toeschrijven dan de spreker en opgeblazen als ze zijn, de spreker verachten. Of als die boven hen staat, gaan ze hem benijden; twee uitersten waarbij ieder zich maar moet afvragen: 'Heere, ben ik het?'

Over dat elkaar opscherpen wordt van Binning door McWard nog het volgende gezegd. Hij was een warm voorstander van onderlinge samenkomsten om elkaar op te scherpen, niet alleen in huiselijk verband, maar ook als predikanten onderling. Met enkele intieme vrienden en met collega's uit de omgeving, met wie hij al contacten onderhield toen hij nog hoogleraar in de wijsbegeerte was en zij studenten in de godgeleerdheid en met wie hij in dezelfde classis diende, wilde hij regelmatig samenkomen, om de gemeenschap met God de Vader en met Christus te ervaren en elkaar te vermanen ten aanzien van wat niet goed was in hun dienstwerk. Het ging dus om onderlinge opscherping om beter te studeren, over andere teksten te spreken, Gods Woord meer te overdenken; kortom, te waken over elkaar ten aanzien van leer en leven. Men deed dit enige tijd, waarop Binning dat deel van hun samenkomen dat handelde over de gebreken in elkaars preken, opeens afbrak. Hij wilde nog wel de broederlijk opbouwende samenkomsten bijwonen, maar hij miste alle profijt in het berispen van elkaar, waardoor hij vreesde meer beschadigd dan geholpen te worden. De broeders prezen hem slechts om zijn preken en roemden in zijn voordracht, maar niemand wist iets negatiefs van hem te zeggen, waardoor hij vreesde er alleen maar slecht mee te zijn om zo geprezen te worden.

Pastoraat

Van Binnings pastoraat wordt gezegd dat hij met zijn gemeenteleden omging als een wijs dokter met zijn patiënten. Hij kon bijzonder scherp zijn als hij dit voor de persoon met wie hij sprak, nodig achtte. Maar de scherpste die er was in het hanteren van het zwaard van Gods Woord bij anderen, ging gepaard met een diep besef dat hij diezelfde werking zo nodig had om te sterven aan al wat van de mens is. Zo stond hij naast degene die hij bestrafte en dit was voor die persoon aangenaam. Als hij zich inspande om de splinter uit iemands oog te halen, dan deed hij dit met betraande ogen. Zo gaf hij de bitterste pillen, vervuld met hartelijk medelijden, en wees hij op de gevaren van de zonde vanuit een diep besef dat hijzelf ook te zwak was om de goede strijd in eigen kracht te strijden. Men voelde de liefde in zijn bestraffingen, waardoor mensen niet getergd werden, maar ingewonnen voor de behandeling die ze nodig hadden.

Was er iets van twist onder de broeders, dan zocht hij het vuur te blussen voordat het uitbrak. Maar hij deed dit niet ten koste van de waarheid, want hij besepte maar al te goed dat als je iets van de waarheid laat vallen, je de winst verliest. Hij zocht christelijke vrede en eendracht, maar wist dat de waarheid daarvan de grondslag moet zijn en de gerechtigheid haar metgezel. Hij beminde de waarheid meer dan zijn leven. McWard verhaalt hoe hij broeders bijeenbracht 'met kolen van het altaar om te verwarmen met de liefde tot God en Zijn kostelijke waarheden'. Driften blust hij met 'water uit het heiligdom'. Hij had 'een vurige voorzichtigheid', maar die was niet, zoals bij velen, schadelijk voor zijn

ijver. Zo toonde hij op zijn jonge leeftijd heel wat bijzondere gaven te hebben, die ervaren werden als rijpe druiven voor de oogst in Gods Koninkrijk.

Zijn levenswandel

Zijn gewone leven was of zijn preken in druk gesteld waren, zo schrijft Koelman hierover – doelend op de overeenstemming die er was tussen de boodschap die hij bracht en het leven dat hij leidde. Hij ging niet zozeer op en neer in zijn staat, zoals vaak voorkomt, en dat had alles te maken met een leven dicht bij de Heere. Zijn gezonde en heldere oordeel dat doorklonk in zijn prediking was er ook in zijn dagelijks leven, waardoor hij gedurig gebruikmaakte van Christus' zoenoffer tot reiniging van de besmettingen van het vlees. Hij leefde voor Gods aangezicht, maar wilde zich niet als zodanig bij de mensen voordoen en trok zich liever terug, opdat zijn hemelse Vader verheerlijkt werd.

Binning hield van het onderzoeken van Gods boek van de schepping en de voorzienigheid. Psalm 104 was daarin een vertolking van zijn hart. Eens kwam een bijzondere vriend, een edelman, hem bezoeken. Hij wandelde met hem door de tuin, maar had zijn vermaak niet als hij niet kon spreken over God en Zijn genade. Nu vond hij aanleiding in de groene kleur van de planten en wees hij zijn gast erop dat elk grassprietje een tong leek te zijn die tot de mens sprak opdat die zou horen van de oneindige en heerlijke Maker van dit alles. Die edelman verhaalde er later van dat Binning een bloem plukte en daarover een preek hield,

een van de zoetste, geestelijkste, meest hartverheffende en zielsverwarmende die ik ooit hoorde of gelezen had over zo'n onderwerp. Hij ontleedde de bloem zo dat hij haar heerlijke Schepper voor mijn ogen stelde tot ontsteking van mijn zielsgenegenheden. Ik wist al wel van tevoren dat de bloem welriekend was, maar hij deed mij ervaren dat ze iets had van de hemel, tot verkwikking van mijn hart en geestelijke zintuigen. Mijn hart was bewierookt met haar geur en reuk, alsof ze in de hemel geplukt en in dat paradijs daarboven gegroeid was.

Het was niet zo dat Binning in de schepselen de eerste aanleiding vond tot hoge gedachten van God, maar zijn hemelse gestalte, zo verhaalt Koelman,

vloeide daaruit voort dat hij zo ingenomen was door God in Christus, Die de zondaars met Zichzelf verzoende en dat hij daarna gewend was van deze God in Christus weer te keren tot de werken Gods in de schepping en de voorzienigheid om Zijn grootheid en heerlijkheid daarna te meer te roemen.

Koelman verhaalt dat hij, hetzij hij naar boven, naar beneden of naar binnen keek, dit deed met een door God verwarmd hart. Hij vertelt ervan dat hij soms als het ware dook in de diepten van de zee om een kostelijke parel op te duiken; soms haalde hij uit de diepte van de aarde iets wat kostelijker was dan het goud van Ofir en soms vloog hij hemelhoog en bracht hij de zon, maan en sterren naar beneden om er voedsel uit te bereiden voor zijn vuur van liefde en verwondering, zoals David in Psalm 8 ook doet. Hij kon zijn ziel en ook zijn lichaam ontleden om te komen tot de uit-

roep: 'Ik loof U omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben.' Die vertroosting was weer als beekjes die hem voerden naar de onbepaalde en grondeloze Oceaan van Hem Die alles maakte en ook de mens naar Zijn beeld heeft geschapen. Maar die mens had in zijn poging zichzelf beter te maken zijn schoonheid verloren, zijn God verloren en zichzelf misvormd. Die mens kon echter toch de goddelijke natuur weer deelachtig worden door de dood van Hem, Die het verdiende dat een mens Gods aangezicht weer in vrede kon aanschouwen en Hem genieten. Binning mocht van dit wonder persoonlijk getuigen: 'Die mij heeft liefgehad en Zichzelf voor mij heeft overgegeven.' Hierdoor kon hij verlangen om zijn lichaam te verlaten om de engelen gezelschap te gaan houden om daar te komen waar hij verstand zou krijgen om zich eeuwig te verwonderen. Hier op aarde is de mens hiertoe onbekwaam door onverstand, maar voor de troon mag dit engelenwerk ook door de volmaakte rechtvaardigen worden beoefend.

Levensende

Krap vier jaar diende Hugo Binning de gemeente van Govan. Hij is in september 1653, in het 26e jaar van zijn leven, dus op de leeftijd van 25 jaar, na een smartelijk, maar ook rijk gezegend sterfbed overleden, duidelijk toebereid voor de volmaakte dienst van God voor Zijn troon. Hij had zijn leven lang getobd met een heel zwakke gezondheid. Hij kon niet lang achter elkaar lezen en door vermoeidheid al helemaal niet lange tijd achter elkaar studeren. Toch was hij niet slap in zijn pastoraat maar bezocht hij de mensen thuis om hen te vermanen tot het werk van de bekering tot God.

Binning leefde zijn korte leven in een mager en dun lichaam. Daarin leefde evenwel een vurige ziel, die een hemelse warmte uitstraalde. En deze ziel verliet het lichaam nadat hij bijna vier jaar het predikambt met grote ijver beëindigd had. Hij leed aan een tuberculose die zijn krachten sloopte en zijn lichaam als tot een geraamte maakte. Tijdens zijn ziekte was zijn ziel opgewekt door het licht dat hij mocht genieten van zijn Meester en Koning, Borg en Zaligmaker.

Zijn laatste preken gingen over Romeinen 8:14 en 15, over de Geest der aanneming, door Welke wij roepen: Abba, Vader. Zijn allerlaatste preek was uit 2 Korinthe 4:16: 'Maar hoewel onze uitwendige mens verdorven wordt, zo wordt nochtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag.' Zo mocht hij uitzien naar de tijd dat het 'uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid' hem vervullen zou en het vooruitzicht daarvan verkwikte zijn ziel. Hij zag naar de dingen die met onze natuurlijke ogen niet gezien worden. Wat deze zien werd voor hem schijn, terwijl de eeuwige dingen voor hem de vervulling en verzadiging werden van zijn begeren. Die bestaan wezenlijk, want ze zijn onvergankelijk en bestemd om de hongerende voorgoed te spijzigen met wat hem hier al de voorsmaken gaf van de eeuwige heerlijkheid en blijdschap. Hij ervoer al iets van de verkwikking door overvloedige stromen uit de levende Fontein, ja, uit de Oceaan van eeuwige liefde van de onzienlijke God, waar hij naar uitzag en waardoor hij hier al zijn dorstende ziel mocht lessen. Zo werd hij gesterkt op zijn sterfbed met hartsterkingen door de blijdschap die de Heilige Geest gaf in het verborgen manna waarmee hij gevoed werd.

Tijdens zijn leven had Binning over God gesproken op een wijze die getuigde van een tere wandel met God. Hij maakte er zijn werk van zijn ziel te gewennen aan een nabij leven, waarin hij de hemel in zijn hart had en de gemeenschap met God gedurig ervoer. Op zijn sterfbed bleek zijn sterke liefde tot Gods Woord: 'De Schrift is mijn alles, daaruit mag ik drinken de beste wijn van vertroosting. Geen groter zoetheid is er dan in het onderzoek van de Schrift', zo sprak hij. In deze tijd getuigde hij, door alles wat hij nog kon zeggen, van een rijp geestelijk leven, dat niet lang meer uit de hemel kon blijven. Hij was bekwaam gemaakt om deel te hebben 'aan de erve van de heiligen in het licht'. Hij had van zijn jeugd af aan de Heilige Schrift onderzocht, waardoor hij de weg der zaligheid door het geloof in Christus had leren kennen, en in de tijd van zijn predikantschap had hij zich daarop bijzonder toegelegd, veel meer dan op het lezen van allerlei boeken van andere auteurs. Veel mensen dachten dat hij vanwege zijn ware en evenwichtige betogen de meeste schrijvers wel gelezen had over de onderwerpen die hij behandelde. Maar hij beleed aan een van zijn intiemste vrienden, toen men sprak over de noodzaak om veel te lezen en te studeren, dat hij vaak beschaamd had gestaan omdat hij niet kon zeggen dat hij dit of dat geschrift had gelezen. 'De Heilige Schrift is mij alles geweest', zo kon hij wel belijden. 'De Heilige Schrift is mijn studie', zo zei hij:

Ik zoek mijn kennis niet door andere geschriften daarheen te brengen, maar ik maak er mijn studie van mijn kennis uit de Heilige Schrift zelf te halen. Ik ben ingenomen met het be-

schouwen van de wonderen Zijner Wet, van het leven en de onsterfelijkheid, die in de Schrift aan het licht gebracht zijn met de blinkende schoonheid en glans waarvan ik omringd ben, en met de allerovertreffendste zoetheid, die ik daar gedurig vind – daarvan ben ik zo voldaan en tot overvloeiens toe met vermaak vervuld, dat ik maar weinig tijd en weinig begeerte heb voor andere studiën.

Was heel zijn leven vervuld geweest met het onderzoek van de Heilige Schrift, vooral ook in de tijd dat hij die als predikant aan anderen moest verklaren, nu op zijn sterfbed hield hij de Bijbel steeds bij zich in bed. Als hij maar even vrij was van pijn of van gezelschap van mensen, zocht hij het gezelschap van Mozes, de profeten en de apostelen, of liever: ‘Hoorde hij wat de Geest door middel van hen tot de Gemeenten sprak’, zo schrijft Koelman. En hij nam het aan niet als der mensen woord, maar zoals het waarlijk is, als Gods Woord, dat krachtig werkt in degenen die geloven. Ook in zijn ziekte zocht Binning de verborgen diepten van de zaligheid. Koelman spreekt over de ‘druiven des hemels’ die hij perste.

Opdat hij daaruit mocht drukken en drinken die edele wijn van sterke vertroosting, die daarin zo vaak te vinden is, dat van hem wel kon gezegd worden dat hij beide zijn ogen en zijn Bijbel tegelijk gesloten heeft, of dat de dood hem zó bezig vond bij dat werk, dat hij niet anders aan hem te doen had dan zijn ogen te sluiten, en hem daar te brengen waar hij dat heerlijk Voorwerp zonder boek of Bijbel zou aanschouwen. O, bij dat middaggezicht liggen uitleggingen naast de tekst eeuwiglijk, zo open voor het oog, dat de ziel voor eeuwig bewaard

is tegen misvattingen jegens God; of liever: de tekst wordt zo onmiddellijk gezien, dat er geen uitlegging meer nodig is.

De ziekte sloopte zijn lichaam zozeer dat hij ging doorliggen aan de ene zijde van zijn lichaam. Hij moest toen wel op zijn andere zijde gaan liggen, maar maakte zich daarbij zorgen over wat hij moest doen als hij ook met die zijde zou doorliggen en beide zijden van zijn lichaam open wonden zouden hebben. Hem kwam echter te binnen dat, nu zijn uitwendige mens verging en wegwijnde van dag tot dag, zijn inwendige mens vernieuwd werd met geestelijke kracht en daardoor mocht hij verontrustende gedachten verdringen en verwerpen, ja, het zwijgen opleggen. En hij mocht het verwoorden voor degenen die hem bezochten of verzorgden:

Wanneer Hij ook deze zijde zal genomen hebben, dan zal Hij direct daarop mijzelf nemen en zo zal ik eeuwig bij Hem zijn. O zalige, voortdurende gelukzaligheid! Als Hij ons dit heeft gezegd, opdat we onszelf en anderen met deze woorden zouden troosten, zal ik dan verdrietig zijn en er droevig uitzien? Nee, daar Hij gesproken heeft in Zijn heiligheid, zal ik mij verheugen en als een deelgenoot van Christus niet alleen hopen tot het laatste toe, maar ook de blijdschap van mijn hoop tot het einde toe vasthouden.

Binning heeft nog veel meer gesproken voor zijn sterven, maar niet alles wat God hem toen deed ervaren en zijn ziel genieten mocht, is opgeschreven. Wel is vastgelegd wat hij probeerde te verwoorden van zijn zicht op de heerlijkheid die hem wachtte. Ondanks zijn grote begaafdheid en wel-

sprekendheid kon hij geen woorden genoeg vinden voor wat hij in zijn ziel ervoer. Het is als volgt door een vriend opgetekend en hij moet ongeveer als volgt gesproken hebben:

Binnenkort zal ik de vermoeidheid te boven zijn; ik zal spoedig in mijn bed overgaan tot een rusten in vrede. O, welgemaakt bed! O zalige rust, waar niet alleen alle tranen van de ogen zullen afgewist worden van hem die daar neergelegd wordt en zich op dat bed uitstrekt, en waar niet alleen een eeuwige bevrijding zijn zal van dood en droefheid, van kermen en pijn, maar de ziel zal voor eeuwig verkeren en leven in een onafgebroken verrukking, vervoerd door het onmiddellijk genieten van God Zelf. Enkele duizenden jaren zijn er verlopen sedert Abel op dit bed werd neergelegd om zijn ziel te baden in de zuivere Oceaan van blijvend vermaak. En hoelang is het al, sedert die beker van volle vreugde en liefelijkheid voor eeuwig gesteld werd in de hand en aan het hoofd van Henoeh, Abraham en Izaäk, en toch zijn ze die genietingen niet moe en ze zullen er nooit moe van worden. Want in deze genieting alleen is volheid zonder walging, een soort begeerte die eeuwig gepaard gaat met de volmaaktste bezitting van een algoeuzame gelukzaligheid. Want de ziel geniet dan en is voor eeuwig vervuld – tot overvloeiens toe – met al wat maar begeerd kan worden, omdat ze God geniet. Ze begeert voor eeuwig zo vervuld en bevloed te worden, omdat daarin Gods tegenwoordigheid tot kroning, volmaking en voortduur van de gelukzaligheid aanwezig is, boven al ons begrip, en dient tot volkomen geluk en volmaakt genoeg. Dit sluit voor eeuwig de mogelijkheid uit om het thans bezeten goed moe te worden. In deze haven zal ik binnenkort aanlanden (zo vervolgt Binning

het getuigenis van wat God hem liet zien). Op die grond en in die stad zal ik eeuwig leven, waar ik Hem zal zien zoals Hij is en zal ik Hem gelijk zijn. Dit is de langverwachte gelukzaligheid, die ik nu tegemoetzie en tot de levende hoop waarvan ik wedergeboren ben door de opstanding van Jezus Christus uit de doden. Hier is de plaats van mijn rust, en bij deze Fontein zal mijn vermoeide ziel verkwikt worden. O zalige rust, nooit mijn harp terzijde te leggen en nooit op te houden, maar zonder onderbreking voor Hem te zingen, Die mij heeft zalig gemaakt en gewassen in Zijn eigen bloed en mij Gode gemaakt heeft tot een koning en priester! O rijke kroon, en o verrukkende bezigheid, die kroon af te nemen en ze eeuwig op te offeren aan Hem Die ze op mijn hoofd geplaatst heeft; en evenwel die zo neer te werpen voor Hem, dat ze zal blijven op mijn hoofd, of die zo af te nemen, dat Hij mijn kroon zal zijn en zal maken dat haar volle gewicht zal klimmen tot de onbekende waardij van dat gans zeer uitnemend gewicht der heerlijkheid.

Terwijl Binning zo sprak ervoer hij dat ons geloof en onze verbeelding niet kunnen bevatten wat ons verstand ver te boven gaat. Hij werd toen vervuld met zaken die zijn bidden en denken te boven gingen. Zijn omstanders zagen dat hij bij al de pijn van zijn ziekte nu toch al half in de hemel was, zingend en zich verheugend over dit begonnen gezicht en genot. Zo vond de dood hem en bracht hem tot zijn Vader. 'Of liever', zo schrijft Koelman,

Jezus Christus kwam terwijl Zijn hijgende dienstknecht Hem kussen toewierp, en kuste zijn ziel uit hem, en greep haar, toen de dood zijn werk gedaan had, en voerde haar vanhier in om-

helzingen, kroonde haar en stelde hem voor aan Zijn Vader en zette haar zo neer, om eeuwig in het gezicht van God te leven, in het gezelschap van de rei der verlostten.

Wat een bijzonder rijk sterfbed gaf God Zijn moegestreden knecht, die Hij eerder al begiftigd had met een nabij en vruchtbaar leven, nu hij de heerlijkheid mocht ingaan, die geen oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord en die in het hart van een mens niet kan opklimmen. Wat zal het geweest zijn om na alle vergezichten die hij in zijn dienstwerk kreeg, nu ten volle te genieten en hij mocht ingaan om Hem te aanschouwen Die zijn Al was.

Nagedachtenis

Binning heeft een loffelijk getuigenis achtergelaten ten aanzien van zowel zijn pastorale omgang als zijn prediking. Voorbeeldig waren zijn godsvrucht, nederigheid, zachtmoedigheid en vredelievendheid. In zijn prediking was hij zowel zakelijk als levendig. Al bezat hij een grote geleerdheid en had hij veel kennis van goddelijke zaken, bijzonder ook door zijn kennis van de Schrift, toch probeerde hij in zijn preken af te dalen tot het begrip van eenvoudigen, al kon hij ook de grootste wijzen en geleerden stichten. Hij was gewend uit zijn hoofd te preken en sprak daarbij direct tot zijn hoorders. Hij gebruikte geen hoogdravende woorden, ook al bezat hij grote spreekvaardigheid. Hij was ongekunsteld en ongedwongen en boeide zijn hoorders, voor wie hij alles zocht te laten dienen aan zijn doel: de boodschap aan hun harten te leggen. Hij is een bijzonder instrument in Gods hand geweest voor de bekering van

die hem hoorden en dienend voor de opbouw in de gerechtigheid van Christus. Koelman schrijft over zijn vroege dood: *diu vixit*, dat is: hij leefde lang, omdat hij in zijn korte leven zo veel kennis van God en goddelijke zaken kreeg. Hij noemt hem ‘een kind van honderd jaren’ en ‘een ster van de eerste grootte’.

Hij was opmerkelijk populair als prediker, omdat hij werd beschouwd als ‘de meest talentvolle filosoof en godgeleerde in zijn tijd’. James Durham zei dat niemand meer behoefde te spreken wanneer Binning gesproken had. God gaf hem een tong der geleerden die wist voor de vermoeiden een woord te rechter tijd te spreken.

Op het kerkhof in Govan is Binnings laatste rustplaats niet meer te vinden. Er liggen nog wel oude zerken, zelfs uit de vijftiende eeuw, maar die van Binning is verdwenen. Een marmeren tablet, met een inscriptie in klassiek Latijn, werd ter nagedachtenis aan hem opgericht door zijn vriend, Patrick Gillespie, rector van de Universiteit van Glasgow. Het was geplaatst in de vestibule van de huidige parochiekerk, maar ik vond het in een werkkast, zoals op de foto zichtbaar is. Op de gedenksteen staat te lezen:

Hier is mr. Hugo Binning begraven; een man die zich onderscheidde door zijn vroomheid, welsprekendheid en geleerdheid; een aanzienlijk filoloog, filosoof en theoloog; voor alles een getrouw en aangenaam prediker van het Evangelie, die te midden van zijn dienstwerk werd weggenomen in het zesentwintigste jaar van zijn leven, in het jaar onzes Heeren 1653. Hij verwisselde zijn vaderland, niet zijn gezelschap, omdat hij, toen hij op aarde verkeerde, wandelde met God. Indien gij

hierover iets meer wenst te weten, zo doe ik aan dit alles verder het zwijgen toe, omdat noch gij, noch deze grafzerk het kan bevatten.

Binnings erfenis

Zijn weduwe Barbara (ook wel Mary genoemd) heeft hem veertig jaar overleefd. Ze is later getrouwd met James Gordon, een anglicaans predikant van Comber, in Ierland. Samen kregen ze een dochter, Jean, die trouwde met Daniel MacKenzie. Dit echtpaar heeft niet alleen een heel ander leven geleid dan Mary's eerste man, Hugo Binning, maar het heeft ook de bezittingen van het voorgeslacht naar zich toe getrokken, ten nadele van Binnings zoon John.

Binning zelf heeft geen zorgen meer gehad over alle moeilijkheden die ontstaan zijn over de erfenis, want hij had de eeuwige erfenis gekregen, die zijn Meester voor hem verworven had. En voor het nageslacht is er een rijke erfenis gebleven in de geschriften die hij heeft nagelaten en die voor vele duizenden tot zegen zijn geweest en zijn zullen. Wellicht ook voor u.